Lietas arhīva Nr. C-0256-21/5
ECLI:LV:REZT:2021:0527.C26131220.3.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
2021. gada 27. maijā

Rēzeknes tiesa
šādā sastāvā: tiesnese T.Maļinovska
ar sekretāri I.Virzu,
atklātā tiesas sēdē izskatīja civillietu /pers. A/ prasībā pret Latvijas Republikas Finanšu ministriju par īpašuma tiesību atzīšanu uz nekustamo īpašumu (zemes gabals un dzīvojamā māja ar palīgēkām),

Aprakstošā daļa

2020. gada 9. jūlijā /pers. A/ (turpmāk tekstā arī prasītāja) ir iesniegusi tiesā prasības pieteikumu pret Latvijas Republikas Finanšu ministriju par īpašuma tiesību atzīšanu uz nekustamo īpašumu (zemes gabals un dzīvojamā māja ar palīgēkām).

Prasības pieteikumā prasītāja /pers. A/ norāda, ka /datums/uzdāvināja savam dēlam /pers. D/, personas kods /personas kods/, viņai piederošo nekustamo īpašumu /Nosaukums A/, ar kadastra Nr. /numurs A/, pēc adreses /adrese/, kas sastāv no zemes gabala 3,7 ha platībā un uz tā esošās dzīvojamās mājas ar piecām palīgceltnēm.

2004. gadā prasītājas dēls /pers. D/, nodibināja SIA /Nosaukums B/, reģ. Nr. /reģistrācijas numurs/, un, veicot viņam piederošo sabiedrības pamatkapitāla daļu apmaksu, ieguldīja sabiedrībā nekustamo īpašumu kā mantisko ieguldījumu. SIA /Nosaukums B/ īpašuma tiesības uz nekustamo īpašumu bija reģistrētas Rēzeknes tiesas /Nosaukums L/ pagasta zemesgrāmatas nodalījumā Nr. /numurs K/. Trīs gadu laikā prasītāja pildīja sabiedrības valdes locekļa pienākumus.

Neskatoties uz paņemto aizdevumu Hipotēku bankā, SIA /Nosaukums B/ neizdevās attīstīt savu komercdarbību tūrisma sfērā, tai sākās finansiālas grūtības, kuras ar katru gadu palielinājās. Ar mērķi palīdzēt dēla firmai atmaksāt bankai aizdevumu, lai nezaudētu firmā ieguldīto nekustamo īpašumu, 2006. gada 1. novembrī prasītāja izsniedza SIA /Nosaukums B/, bezprocentu aizdevumu LVL 8800 / 12 521,27 EUR apmērā uz 5 gadiem kredīta dzēšanai, ar atmaksas termiņu līdz 01.11.2011.

Vēlāk prasītāja arī aizdeva naudu šai sabiedrībai, kamēr netika pabeigta aizdevuma atmaksa bankai.

Taču aizdevuma līgumā norādītajā termiņā un vēlāk šis aizdevums prasītājai netika atmaksāts. Līdz ar to 2014. gada 10. decembrī starp prasītāju un SIA /Nosaukums B/, tika noslēgts rakstveidā nekustamā īpašuma pirkuma līgums, uz kura pamata prasītājas īpašumā par 12 000,00 EUR tika pārdots sabiedrībai piederošais nekustamais īpašums /Nosaukums A/, ar kadastra Nr. /numurs A/.

Norēķini par nekustamo īpašumu tika veikti atbilstoši Pirkuma līguma noteikumiem, savstarpējā ieskaita ceļā, par ko tika sastādīts attiecīgs akts. Nekustamā īpašuma pašreizējā kadastrālā vērtība ir 7955 EUR.

2014. gada 10. decembrī prasītāja pārņēma nekustamo īpašumu savā valdījumā atbilstoši Pirkuma līguma noteikumiem un iemitinājās nekustamajā īpašumā (dzīvojamā mājā) kopā ar savu dēlu /pers. D/. /datums/ prasītāja ar dēlu reģistrēja savu pastāvīgo dzīvesvietu pēc nekustamā īpašuma adreses un dzīvo tajā līdz šim brīdim.

2018. gadā pie prasītājas un viņas dēla savu dzīvesvietu deklarēja un sāka dzīvot nekustamajā īpašumā prasītājas mazmeita /pers. E/.

Uzreiz pēc Pirkuma līguma noslēgšanas nebija noformēts pie zvērināta notāra nostiprinājuma lūgums zemesgrāmatai par nekustamā īpašuma ierakstīšanu zemesgrāmatā uz prasītājas vārda, kaut gan starp prasītāju un pārdevēju bija panākta vienošanās (Pirkuma līguma 10.punkts) par šī līguma ierakstīšanu zemesgrāmatā.

Pēc Pirkuma līguma noslēgšanas prasītājai sākās nopietnas veselības problēmas, vajadzēja steidzami ārstēt acis, kas prasīja lielus naudas līdzekļus, bija laikietilpīgi. Sakarā ar redzes ievērojamu pasliktināšanos 2014. gadā prasītājai tika piešķirta 2.grupas invaliditāte, līdz ar ko prasītājas īpašuma tiesību uz nekustamo īpašumu ierakstīšana zemesgrāmatā novilcinājās.

/datums/SIA /Nosaukums B/ tika likvidēta, par ko prasītāja uzzināja nejauši no dēla, taču nekustamais īpašums zemesgrāmatā joprojām ierakstīts uz SIA /Nosaukums B/, kaut gan sākot no 2014. gada 10. decembra, tas atrodas prasītājas valdījumā.

Pastāvot iepriekš minētajiem apstākļiem, kad no nekustamā īpašuma īpašnieka (pārdevējas) puses vairs nav kam parakstīt nostiprinājuma lūgumu zemesgrāmatai, prasītājai pilnīgi liegta iespēja ierakstīt savas īpašuma tiesības uz nekustamo īpašumu zemesgrāmatā un kļūt par tā īpašnieku Civillikuma 994.panta pirmās daļas izpratnē, jo atbilstoši Zemesgrāmatu likuma 57. un 60. panta noteikumiem nostiprinājumu var lūgt tikai nekustamā īpašuma īpašnieki un personas, kuru labā taisīts nostiprinājums, privātpersonu parakstiem uz nostiprinājuma lūgumiem jābūt notāra vai bāriņtiesas apliecinātiem. Uz minētā pamata Rēzeknes tiesas zemesgrāmatas nodaļa nepieņēma no prasītājas nekādus dokumentus nekustamā īpašuma ierakstīšanai zemesgrāmatā, tādēļ prasītāja ceļ prasību par savu īpašuma tiesību atzīšanu uz nekustamo īpašumu ar mērķi nostiprināt tās zemesgrāmatā.

Sakarā ar to, ka SIA /Nosaukums B/ likvidēta un tai nav tiesību un saistību pārņēmēja, bet sabiedrība zemesgrāmatā formāli ir nekustamā īpašuma īpašnieks, nekustamais īpašums var būt pielīdzināts bezmantinieka mantai, kas piekrīt valstij atbilstoši Civillikuma 416.panta noteikumiem, tāpēc prasībā par atbildētāju norādīta Latvijas Republikas Finanšu ministrija.

Nekustamo īpašumu prasītāja iegādājās uz tiesiski noslēgtā Pirkuma līguma pamata, kas pēc sava satura atbilst Civillikuma 2002. panta prasībām. Šis pirkuma līgums atzīstams par noslēgtu, jo starp līguma pusēm panākta vienošanās par līguma priekšmetu un maksu (Civillikuma 2004.pants), un šo līgumu puses ir izpildījušas. Ir arī ievērota līguma forma, kas noteikta Civillikuma 1474.pantā. Pirkuma līgums ir spēkā un nav apstrīdēts.

Pēc pirkuma līguma noslēgšanas prasītāja labticīgi valdīja iegādāto nekustamo īpašumu atbilstoši Civillikuma 876.panta noteikumiem: apsaimniekoja to, uzturēja kārtībā, apstrādāja zemi, saņēma LAD pabalstus, veica mājas ārsienu siltināšanu, remontēja jumtu un mājas inženiertīklus (ūdenspadeves sistēmas), katru gadu maksāja nekustamo īpašuma nodokli par nekustamo īpašumu, parāda nav.

Nekustamais īpašums faktiski atrodas prasītājas pilnīgā varā kopš /datums/un norādītie fakti liecina, ka prasītāja pārliecinoši izrāda savu gribu rīkoties ar nekustamo īpašumu līdzīgi īpašniekam.

Sakarā ar to, ka atsavinātājs vairs nepastāv, prasītāja uzskata, ka ir pamats piemērot Civilprocesa likuma 5.panta noteikumus, jo, pastāvot iepriekš minētajiem apstākļiem, prasītājai liegta subjektīvo tiesību izmantošana attiecībā pret personu, uz kuras vārda īpašuma tiesības formāli reģistrētas zemesgrāmatā, kas nav taisnīgi. Tas apstāklis, ka strīdus darījums nav koroborēts zemesgrāmatā, neatņem prasītājai tiesības aizstāvēt savas tiesības uz nekustamo īpašumu tiesā.

Prasītāja norāda, ka tā nav atbildētājas vaina, ka pēc SIA /Nosaukums B/ likvidācijas viņa nevar ierakstīt zemesgrāmatā savas īpašuma tiesības uz nekustamo īpašumu bez tiesas palīdzības, līdz ar to nelūdz piedzīt samaksātos tiesas izdevumus.

Pamatojoties uz Civillikuma 5., 876., 993., 994.,1477., 1478., 2002., 2004.pantiem, Zemesgrāmatu likuma 57. un 60. pantu, Eiropas Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas Pirmā protokola 1. panta pirmo daļu, Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 17.panta pirmo daļu, Latvijas Republikas Satversmes 92. un 105.pantu, Civilprocesa likuma 127.-129. pantu, lūdz tiesu

atzīt /pers. A/, personas kods: /personas kods/, īpašuma tiesības uz nekustamo īpašumu /Nosaukums A/, ar kadastra Nr. /numurs A/, pēc adreses: /adrese/, kas sastāv no zemes gabala 3,7 ha platībā un uz tā esošās dzīvojamās mājas ar piecām palīgceltnēm, kas ierakstīts Rēzeknes tiesas /Nosaukums L/ pagasta zemesgrāmatas nodalījumā Nr. /numurs B/;

dzēst Rēzeknes tiesas /Nosaukums L/ pagasta zemesgrāmatas nodalījumā Nr. /numurs B/II. daļas 1.iedaļas ierakstu Nr. 5.2. par nekustamā īpašuma /Nosaukums A/, ar kadastra Nr./numurs A/, piederību SIA /Nosaukums B/, nodokļu maksātāja kods /nodokļu maksātāja kods/;

publicēt uz prasītājas rēķina oficiālajā izdevumā „Latvijas Vēstnesis" paziņojumu, uzaicinot personas, kurām ir kādi iebildumi pret prasību vai kādas tiesības uz Nekustamo īpašumu /Nosaukums A/, ar kadastra Nr. /numurs A/pēc adreses: /adrese/, kas sastāv no zemes gabala 3,7 ha platībā un uz tā esošas dzīvojamas mājas ar pieciem palīgceltnēm, iesniegt tos tiesai triju mēnešu laikā no publikācijas brīža, kā arī atzīt par dzēstām visus laikā nepieteiktos prasījumus attiecībā uz minēto nekustamo īpašumu.

2020. gada 17. augustā atbildētājs Latvijas Republikas Finanšu ministrija iesniedza tiesā rakstveida paskaidrojumus par prasību, kuros atbildētājs norāda, ka prasītājas celtās prasības pamatotību var izvērtēt tikai tiesa, pārbaudot visus lietā iesniegtos materiālus un to atbilstību Civillikuma un citu normatīvo aktu noteiktajām prasībām (lietas 39.-42.lapa). Civillikuma 1060.panta pirmā daļa nosaka, ka prasītājam jāpierāda sava īpašuma tiesība. Šim nolūkam pietiek, ja viņš pierāda, ka patiesi ieguvis šo tiesību tiesīgā kārtā.

Norāda, ka konkrētajā gadījumā īpašuma tiesības prasītājai var tikt atzītas tikai ar tiesas spriedumu un Finanšu ministrijai spēkā esošajos normatīvajos aktos nav piešķirtas tiesības atzīt prasītājai īpašuma tiesības uz nekustamo īpašumu ārpus tiesas kārtībā.

Finanšu ministrija pievienojas prasītājas viedoklim attiecībā par tiesas izdevumu segšanu un uzskata, ka prasības apmierināšanas gadījumā formālajai atbildētājai lietā – Finanšu ministrijai nebūtu jācieš Civilprocesa likuma 41., 42. un 43. pantos paredzētie izdevumi, jo Finanšu ministrija nav vainojama pie prasītājas tiesību aizskārumā. Tiesas izdevumu piedziņa no Finanšu ministrijas būtu pretrunā ar Civillikuma 1.pantu, arī Augstākās tiesas Senāts 31.01.2007. lēmumā Nr. SKA-76/2007 (9.punkts, 5-6.lpp.), ir atzinis, ka „*procesuālo normu ievērošana nav pašmērķis. Katra procesuālā norma ir radīta, lai nodrošinātu kāda lietderīga mērķa sasniegšanu*."

Finanšu ministrija vērš tiesas uzmanību uz to, ka juridiskajā literatūrā tiek norādīts, ka atbildētājs ir puse, kas „tiek uzskatīta par atbildīgu (vainojamu) otras puses tiesību vai ar likumu aizsargāto interešu aizskārumā". Līdz ar to atbildētājs, ja „nevēlas procesu zaudēt, ir spiests aizstāvēties pret celto prasību". Finanšu ministrija piekrīt A.Līča izteiktajam viedoklim, ka „prasības tiesvedības jēga un būtība tomēr galvenokārt izpaužas prasītāja celtās pretenzijās pret atbildētāju, norādot, kā tieši atbildētājs ir veicis vai ir vainojams prasītāja tiesību vai likumīgo interešu aizskārumā". Šajā gadījumā no lietas materiāliem nav secināms, kā tieši Finanšu ministrija aizskar vai ir vainojama prasītājas tiesību vai ar likumu aizsargāto interešu aizskārumā.

Pamatojoties uz Civillikuma 1., 1006. un 1478. pantu, Civilprocesa likuma 8., 93. panta pirmo daļu, un 148. panta otro daļu, Finanšu ministrija uzskata, ka tiesai jāizvērtē, vai prasītājas iesniegtie rakstveida pierādījumi ir pietiekami īpašuma tiesību pierādīšanai Civillikuma 1060. panta izpratnē un vai prasītāja ir persona, kurai ir prasījuma tiesības šādu prasību celt. Finanšu ministrija neiebilst, ka tiesa izskatīs minēto prasības pieteikumu un uzskata, ka tikai tiesa, izvērtējot iesniegtos pierādījumus, var izvērtēt vai tas ir pamatots.

Prasītājas/pers. A/ pilnvarotā pārstāve /pers. K/ tiesas sēdē prasību uzturēja pēc tajā minētajiem motīviem. Norāda, ka prasītāja pēc pirkuma līguma ir pārņēmusi šo īpašumu savā valdījumā, bet nenoformēja nostiprinājuma lūgumu par īpašuma reģistrēšanu zemesgrāmatā uz prasītājas vārda. Tikai pēc pārdevēja SIA /Nosaukums B/ likvidācijas izrādījās, ka nav lūguma un nav kam to noformēt pārdevēja vārdā. Prasītāja labprātīgi valdīja, maksāja nodokļus, uz prasības celšanas brīdi nekustamajam īpašumam nekādu parādu nav. Norāda, ka nekustamais īpašums iegūts tiesiski. Lūdz nepiedzīt tiesāšanās izdevumus no atbildētājas.

Atbildētājas Finanšu ministrijas pārstāvis tiesas sēdē nepiedalījās, 17.08.2020. savos rakstveida paskaidrojumos lūdz tiesu izskatīt lietu bez tās pārstāvja klātbūtnes (lietas 39.-42.lapa).

Noklausoties prasītājas pārstāves sniegtos paskaidrojumus, liecinieku liecības, novērtējot lietā esošos materiālus, tiesa uzskata, ka prasība ir pamatota un apmierināma pilnīgi:

Motīvu daļa

Konstatēts, ka saskaņā ar ierakstu Rēzeknes tiesas /Nosaukums L/ pagasta zemesgrāmatas nodalījumā Nr. /numurs B/ prasītāja kļuva par nekustamā īpašuma /Nosaukums A/ īpašnieci pamatojoties uz /datums/pirkuma līgumu. Pamatojoties uz /datums/dāvinājuma līgumu minētā nekustamā īpašuma tiesības ieguva /pers. D/, kura īpašuma tiesības izbeidzās ieguldot nekustamo īpašumu kā mantisko ieguldījumu SIA /Nosaukums B/, un pamatojoties uz 2005.gada 31.marta uzņēmumu reģistra izziņu Nr. 16-3-34444, par strīdus īpašuma īpašnieci /datums/zemesgrāmatā tika ierakstīta SIA /Nosaukums B/, (lietas 8.-10.lapa).

2006.gada 11.novembrī starp prasītāju kā aizdevēju un SIA /Nosaukums B/ kā aizņēmēju noslēgts Aizdevuma līgums (lietas 15.lapa). Saskaņā ar Aizdevuma līguma 1.punktu aizdevējs aizdeva aizņēmējam bezprocentu aizdevumu 8800,00 Ls, ko aizdevējs pārskaitīja uz aizņēmēja bankas kontu 01.11.2006. Noteikts termiņš aizdevuma atmaksai līdz 2011.gada 1.novembrim.

Ar lietā iesniegto 01.11.2006. SIA /Nosaukums B/ konta izrakstu (lietas 17.lapa) pierādīts, ka prasītāja izpildīja no pirkuma līguma izrietošās saistības, pārskaitīja sabiedrībai 8800,00 LVL, ko sabiedrība izmantoja aizdevuma atmaksai kreditoram Va/s „Latvijas Hipotēku un zemes banka".

/datums/starp prasītāju kā pircēju un SIA /Nosaukums B/ kā pārdevēju tika noslēgts Nekustamā īpašuma pirkuma līgums (turpmāk tekstā arī pirkuma līgums) (lietas 13.-14.lapa).

Saskaņā ar pirkuma līguma 1.punktu pārdevējs pārdod, bet pircējs pērk pārdevējam piederošo nekustamo īpašumu /Nosaukums A/ ar kadastra Nr. /numurs A/, kas sastāv no zemes gabala 3,7 ha un uz tā atrodas dzīvojamā māja ar piecām palīgēkām, pēc adreses /Nosaukums A/, /adrese/.

Saskaņā ar pirkuma līguma 5.punktu puses vienojās par nekustamā īpašuma pirkuma maksu 12000,00 EUR. Puses apstiprina, ka pārdevējam ir neizpildītas parāda saistības pret pircēju sakarā ar tai neatgriezto aizdevumu 8000,00 LVL /12521,27 EUR pēc pušu 01.11.2006. noslēgtā aizdevuma

līguma. Pušu prasījumi (saistības) tiek savstarpēji dzēstas (izpildītas) uz pušu /datums/parakstīta atsevišķa akta par savstarpējo prasījumu ieskaitu pamata.

Prasītāja uzņēmās no pirkuma līguma 8.punkta izrietošo pienākumu maksāt visus izdevumus, kas saistīti ar nekustamā īpašuma lietošanu.

Saskaņā ar līguma 8.punktu īpašuma tiesības uz nekustamo īpašumu pircējs iegūst no dienas, kad līgums tiks ierakstīts zemesgrāmatā (lietas 14.lapa). Savukārt pirkuma līguma 10.punkts nosaka, ka puses vienojas pēc pircēja pirmā pieprasījuma noformēt pie zvērināta notāra nostiprinājuma lūgumu par nekustamā īpašuma īpašnieka maiņu un tā ierakstīšanu zemesgrāmatā.

Saskaņā ar Civillikuma 994.panta pirmo daļu par nekustama īpašuma īpašnieku atzīstams tikai tas, kas par tādu ierakstīts zemes grāmatās. Civillikuma 993.panta pirmā daļa nosaka, ka nodošana vien vēl nenodibina nekustama īpašuma ieguvējam īpašuma tiesību: to iegūst tikai ar iegūšanas tiesiskā pamata un par to izgatavotā akta ierakstīšanu zemes grāmatās.

Ar lietā iesniegto firmas.lv izdruku (lietas 11.-12.lapa) pierādīts, ka SIA /Nosaukums B/ likvidēta /datums/, līdz ar ko no nekustamā īpašuma pārdevēja puses vairs nebija personas, kas varētu parakstīt nostiprinājuma lūgumu zemesgrāmatai, tādējādi liedzot prasītājai iespēju ierakstīt savas īpašuma tiesības uz nekustamo īpašumu zemesgrāmatā un kļūt par tā īpašnieku Civillikuma 994.panta pirmās daļas izpratnē, jo atbilstoši Zemesgrāmatu likuma 57. un 60.panta noteikumiem nostiprinājumu var lūgt tikai nekustamā īpašuma īpašnieki un personas, kuru labā taisīts nostiprinājums.

Zemesgrāmatu likuma 44.pants nosaka, ka ierakstu veidā uz nekustamu īpašumu nostiprina tiesības, kam pamatā ir tiesisks darījums, tiesas spriedums vai lēmums […]

Likuma "Par nekustamā īpašuma ierakstīšanu zemesgrāmatās" 17.pants paredz, ka fizisko personu ēkas (būves) ierakstāmas zemesgrāmatā, pamatojoties uz vienu no šādiem dokumentiem: 6) tiesas spriedumu vai lēmumu [..];

Zemesgrāmatu 60., 61.pantu noteikumi paredz, ka nekustamā īpašuma īpašnieku un personu, kuru labā vai pret kurām taisāms nostiprinājums parakstiem nav nepieciešams notāra vai bāriņtiesas apliecinājums, ja minētās personas nostiprinājuma lūgumu rajona (pilsētas) tiesai iesniedz personiski un lūgums pamatots uz tiesas nolēmumu; nostiprinājuma lūgumam jāpievieno apliecinājums par tās personas piekrišanu, pret kuru nostiprinājums vērsts, izņemot tos gadījumus, kad nostiprinājuma pamatā ir likums vai tiesas spriedums vai lēmums.

Civillikuma 1478.pantā noteikts, ka ja darījums nav korroborēts, tad tas tādēļ nezaudē savu spēku.

Civillikuma 1060.pants nosaka, ka prasītājam jāpierāda sava īpašuma tiesība. Šim nolūkam pietiek, ja viņš pierāda, ka patiesi ieguvis šo tiesību tiesīgā kārtā; pēc tam jau atbildētājam jāpierāda, ka prasītājs vairs nav īpašnieks. Ja prasītājs apgalvo, ka lietu ieguvis kā nodotu vai mantotu no cita, tad viņam arī jāpierāda, ka viņa priekšgājējs bijis tās īpašnieks.

Lietā nav strīda, ka noslēdzot pirkuma līgumu puses vienojās par visām līguma būtiskajām sastāvdaļām un līgums atbilst Civillikuma 2002.-2004.pantā noteiktajam par pirkuma līguma jēdzienu un līdzēju personisko spēju, strīdus īpašums tika pārdots un nodots prasītāja valdījumā uz tiesiski noslēgta pirkuma līguma pamata. Rakstiski noslēgtais Līgums pierāda, ka atbilstoši Civillikuma 2004.panta noteikumiem līgumslēdzēji vienojās par pirkuma priekšmetu un maksu, līdz ar ko pirkuma līgums uzskatāms par noslēgtu. Līguma rakstiskā forma pilnīgi atbilst Civillikuma 1474.panta prasībām. Līgums ir spēkā un nav apstrīdēts, pirkuma maksa ir samaksāta. No Civillikuma 987., 989., 992.pantiem izriet, ka īpašuma tiesība uz lietu pāriet uz tiesiska darījuma - atsavināšanas līguma pamata, nekāda nodošanas procedūra nekustamajam īpašumam nav nepieciešama. Nekustamā īpašuma pārdevējs bija likumīgs īpašnieks, tā īpašuma tiesības tika reģistrētās zemesgrāmatā.

Atbilstoši Rēzeknes novada pašvaldības 2020.gada 15.jūnija izziņai, īpašumam /Nosaukums A/ uz 2020.gada 15.jūniju nekustamā īpašuma nodokļa parāda Rēzeknes novada pašvaldības budžetam nav. Nekustamā īpašuma nodoklis ir pilnībā apmaksāts par laika periodu līdz 2020.gada 16.novembrim (lietas 22.lapa). Ko apstiprina arī lietai pievienotie maksājumu dokumenti (lietas 24.-27.lapa). Minētais atbilst prasītājas prasībā norādītajam, ka nekustamais īpašums faktiski atrodas prasītājas pilnīgā valdījumā kopš /datums/

Ar liecinieka /pers. N/ tiesas sēdē sniegtajām liecībām pierādīts, ka prasītāja ir viņa kaimiņiene (viņš dzīvo /adrese/), māja atrodas 400 metru attālumā no prasītājas īpašuma. Prasītāja dzīvo namīpašumā apmēram 10 gadus kopā ar savu dēlu. Māja ir apsaimniekota, zāle nopļauta, zeme apstrādāta, ir dārzs.

Ar liecinieces /pers. P/ tiesas sēdē sniegtajām liecībām pierādīts, ka prasītāja no 2004.gada sāka renovēt savu māju /Nosaukums A/,/adrese/. Pēc tam tur bija firma, kas savu darbību pārtrauca apmēram 5 gadus atpakaļ, un prasītāja nopirka šo māju. Prasītāja ir deklarējusi savu dzīvesvietu tajā. Prasītāja dzīvo šajā mājā kopā ar dēlu un mazmeitu, savu dzīvesvietu īpašumā deklarējuši apmēram 5 gadus atpakaļ. Prasītāja visu apkārt kārto, remontē māju, regulāri pļauj zāli, apsaimnieko zemi. Prasītāja lieciniecei ir pazīstama no tā laika, kad prasītāja pārbrauca tur dzīvot.

Saskaņā ar Rēzeknes novada pašvaldības 16.06.2020. izziņām, prasītāja un viņas dēls /pers. D/ savu dzīvesvietu adresē /Nosaukums A/, /adrese/, deklarēja /datums/, savukārt prasītājas mazmeita /pers. E/ minētajā adresē savu dzīvesvietu deklarēja /datums/(lietas 19.,20.,21.lapa).

Tiesa, novērtējusi lietā iegūtos pierādījumus kopsakarā ar prasītājas pārstāves paskaidrojumiem, liecinieku liecībām par prasību, secina, ka ir pamats konstatēt, ka nekustamais īpašums /Nosaukums A/ ar kadastra Nr. /numurs A/, kas sastāv no zemes gabala ar 3,7 ha un uz tā esošās dzīvojamās mājas ar piecām palīgceltnēm pēc adreses /adrese/, ir iegūts tiesiskā kārtā un no /datums/ir atradies prasītājas /pers. A/ nepārtrauktā un labticīgā valdījumā, līdz ar to ir pamats atzīt prasītājai īpašuma tiesības.

Lietas materiālos atrodas publikācijas apliecinājums, kas apstiprina, ka 2020.gada 24. augustā oficiālā izdevumā „Latvijas Vēstnesis" publicēts sludinājums, kurā tiesa uzaicina personas, kurām ir iebildumi pret /pers. A/ prasību, iesniegt tos tiesai triju mēnešu laikā (lietas 54.lapa.). Tiesas noteiktajā terminā līdz 2020.gada 24.novembrim iebildumi pret /pers. A/ prasību tiesā nav iesniegti.

Prasītāja lūdz atzīt par dzēstām visus laikā nepieteiktos prasījumus attiecībā uz minēto nekustamo īpašumu.

Tiesas ieskatā minētais prasījums ir noraidāms, jo šī prasība nebija iesniegta Civilprocesa likuma 38.nodaļā "Lietas par tiesību dzēšanu uzaicinājuma kārtībā" minētajā kārtībā, tiesa uzaicinājumā nebija lūgusi pieteikt prasījumus vai tiesības uz minēto nekustamo īpašumu, nebija norādījusi termiņa tiesību pieteikšanai neievērošanas sekas. Līdz ar to tiesai nav pamata lemt par nepieteikto tiesību (prasījumu) dzēšanu, ka arī tas nav priekšnoteikums prasītājas īpašuma tiesību atzīšanai.

Civillikuma 417.pants noteic, ka manta, kas paliek pēc juridiskās personas izbeigšanās, [..], pielīdzināma bezmantinieka mantai un piekrīt valstij, ja likums, viņu dibināšanas akts vai statūti nenosaka citādi.

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2017.gada 24.novembra lēmumā lietā SKC-1023/2017 izteikta atziņa, ka likumā ietvertā prezumpcija, ka nekustamas bezīpašnieka lietas piekrīt valstij, atspēkojama prasības kārtībā, tādējādi, lai grozītu pašreizējo lietas stāvokli un valstij piekrītošu nekustamo īpašumu atzītu par prasītāja īpašumu, pēdējam prasības kārtā ir jāpierāda, ka pašreizējais stāvoklis ir grozāms, jo rīkoties, virzīt lietu pienākas tam, kas vēlas pārmaiņas un pārgrozības (*sal. Bukovskis V. Civilprocesa mācības grāmata. Rīga: Autora izdevums, 1933, 340.-341.lpp.).*

Līdz ar to, tiesa uzskata, ka prasītāja pamatoti prasību cēla pret Latvijas valsti Finanšu ministrijas personā.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 41.panta pirmo daļu pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses visus tās samaksātos tiesas izdevumus.

Tiesību zinātnē atzīts, ka puse, kura zaudējusi procesā, atzīstama par tādu, kas nepamatoti izvairījusies no citas personas tiesību ievērošanas un izraisījusi nepieciešamību griezties tiesā, tādēļ tai ir jānes ar to saistītie izdevumi (*Civilprocesa likuma komentāri. I daļa (1.-28.nodaļa). Autoru*

kolektīvs prof. K.Torgāna zinātniskajā redakcijā. Rīga, Tiesu namu aģentūra 2011., 126.lpp.).

Augstākā tiesa attiecībā par tiesas izdevumu atlīdzināšanu atzinusi, ka tiesāšanās izdevumu atlīdzināšanas jēga un mērķis – ka izdevumi par tiesvedības procesu ir jāmaksā tam, kurš ir vainojams šo izmaksu radīšanā. Atbildētājam ir jācieš tiesas izdevumi, ja viņš devis iemeslu pamatotas prasības celšanai. Citiem vārdiem, personai, kas cietusi no tiesību aizskāruma, nav jācieš izdevumi, kas radušies šī tiesību aizskāruma novēršanas procesā. Parasti atbilstoši prasības tiesvedības būtībai atbildētājs lietā būs vainojams prasītāja tiesību aizskārumā. Tomēr ir atsevišķi izņēmuma gadījumi, kad persona, kura ir atbildētāja statusā, nav vainojama prasītāja tiesību aizskārumā, proti, kad persona var iegūt kādu mantisku labumu tikai prasības kārtībā un kad šī labuma iegūšana ir atkarīga vienīgi no paša prasītāja izvēles un rīcības, nevis no atbildētāja. Līdz ar to Civilprocesa likuma 41.panta pirmās daļas pirmajā teikumā ietvertā tiesību norma nav piemērojama gadījumos, kad persona, kura ir atbildētājas procesuālajā statusā, nav aizskārusi prasītāja tiesības vai ar likumu aizsargātās intereses un nav devusi iemeslu prasītājam prasības celšanai (*sk. Augstākās tiesas Senāta 2018.gada 29.janvāra spriedumu lietā Nr. SKC-48/2018, 2019.gada 4.jūlija spriedumu lietā Nr. SKC-41/2019*).

Ņemot vērā to, ka prasība ir apmierināma, taču Latvijas valsts prasītājas tiesības uz nekustamo īpašumu nebija ne aizskārusi, ne arī apstrīdējusi un prasība celta tādēļ, ka konkrētās lietas apstākļos īpašuma tiesību atzīšana uz nekustamo īpašumu bez prasības tiesvedības nebija iespējama, līdz ar to, ņemot vērā atbildētāja formālo statusu izskatāmajā lietā, izvērtējot objektīvos ar lietu saistītos apstākļus, ievērojot taisnīguma un samērīguma principu, ir secināms, ka ar tiesvedību saistītie izdevumi ir jāuzņemas pašai prasītājai. Ņemot vērā iepriekšminēto, un to, ka prasītāja nav lūgusi saskaņā ar Civilprocesa likuma 41.panta pirmo daļu piedzīt no atbildētāja tiesāšanās izdevumus, tiesa uzskata, ka tiesāšanās izdevumi ir attiecināmi uz prasītāju un nav piedzenami no atbildētāja.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 5., 190., 189., 193.pantiem, tiesa,

nosprieda

prasību apmierināt.

Atzīt /pers. A/, personas kods /personas kods/, īpašuma tiesības uz nekustamo īpašumu /Nosaukums A/, ar kadastra Nr. /numurs A/, pēc adreses /adrese/, kas sastāv no zemes gabala 3,7 ha platībā un uz tā esošās dzīvojamās mājas ar piecām palīgceltnēm, kas ierakstīts Rēzeknes tiesas /Nosaukums L/ pagasta zemesgrāmatas nodalījumā Nr. /numurs B/.

Dzēst Rēzeknes tiesas /Nosaukums L/pagasta zemesgrāmatas nodalījumā Nr. /numurs B/II daļas 1.iedaļas ierakstu Nr. 5.2. par nekustamā īpašuma /Nosaukums A/ ar kadastra Nr. /numurs A/, piederību SIA /Nosaukums B/, nodokļu maksātāja kods /nodokļu maksātāja kods/.

Noraidīt prasījumu atzīt par dzēstām visus laikā nepieteiktos prasījumus attiecībā uz minēto nekustamo īpašumu.

Spriedumu var pārsūdzēt apelācijas kārtībā 20 dienu laikā Latgales apgabaltiesai no sprieduma pasludināšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Rēzeknes tiesā. Datums, kad spriedums ir pieejams tiesas kancelejā (27.05.2021.), uzskatāms par sprieduma pasludināšanas datumu.

Tiesnese T.Maļinovska